

”Noin seitsemän vapaata taitoa”

Kriittinen korkeakoulu 2025

Kertomus Kriittisen korkeakoulun toiminnasta

Tiivistelmä	2
Vuosi 2025 lukuina	3
I Yleistä	4
II Koulutustoiminta	5
Kirjoittaminen ja kirjallisuus	5
Filosofia, humanismi, puhetaito, mieli ja luova kasvu	8
Kuvataide, musiikki ja kulttuuri	9
III Yleisöluennot ja tilaisuudet	10
Luentosarjat, klubit ja filosofiakahvilat	10
Tapahtumat	11
Koulutukset ja työpajat ulkoisille organisaatioasiakkaille	12
IV Hankkeet ja yhteistyö	13
IV Tiedotus, hallinto ja talous	14
Tiedotus ja jäsenistö	14
Hallinto ja talous	15

Johtokunnan hyväksymä 26.2.2026

Tiivistelmä

Kriittisen korkeakoulun vuosi 2025 toteutui pitkälti suunnitelmien mukaisesti. Tarkoituksensa mukaisesti kulttuuri- ja koulutuskeskus tuotti kasvun, oppimisen ja kohtaamisen mahdollisuuksia ihmisille, yhteisöille ja näkemyksille.

Kriittinen korkeakoulu toteutti kursseja, luentoja ja tapahtumia taiteiden, filosofian ja itsetuntemuksen aloilta Helsingissä, Porissa, Imatralla, Jyväskylässä ja Joensuussa. Lisäksi iso osa toiminnasta toteutettiin etänä kaiken suomenkielisen yleisön saataville.

Yleisötoiminnan määrää pystyttiin kasvattamaan ja talous saatiin pidettyä tasapainossa, mitä voidaan yleisesti ottaen pitää torjuntavoittona haastavassa ajassa.

Vuosi 2025 lukuina

Koulutukset ja tapahtumat:

- Oppitunteja yhteensä: 3208
 - OKM:n tukea OK-Siviksen myöntämänä nauttineet tunnit: 2538 (71 455 tuntia koko Sivis)
 - eli n. 3,5% koko Siviksen koulutustoiminnasta
- Oppituntien kokonaismäärässä 20 tunnin lasku vuoteen 2024, tukitunteja taas 37 enemmän
- 66 järjestettyä kurssia (yksi vähemmän kuin ed. vuonna)
- 849 opiskelijaa (lasku 8,6%, johtuu syksyllä 2024 alkaneesta laskusuhdanteesta)
- Järjestettyjä tapahtumia: 49 (n. 30% enemmän)
- Tapahtumiin osallistuneet ihmiset: noin 1100 (kasvu n 37%)

Viestintä:

- Nettisivuvierailuja 108 000 kpl (3,5% lasku)
- Facebook:
 - Seuraajia: 3830 (kasvu 11%)
 - Vierailuja 7700 (kasvu 14%)
 - Lisäksi aluetoimipisteiden Facebook-sivuilla yht. 1369 seuraajaa (lasku 8 hlö)
 - Lisäksi Puhujakoulun Facebook-sivuilla 367 seuraajaa (lasku 4 hlö)
- Instagram
 - Seuraajia: 1680 (kasvu 27%)
 - Kattavuus vuonna 2025: 32 200 (kasvu 103%)
- Youtube: Videoita vuonna 2025: 2 (6 videota vuonna 2024)
 - Tilaajia yhteensä: 425 (12% kasvu)
 - Katseluita yhteensä: 1466 (lasku 45%)
- LinkedIn: Seuraajia 260 (73% kasvu)
- Sähköpostilista:
 - Tilaajia 1352 (5% lasku)
 - Viestejä 78, avausprosentti 53,3%
- Jäsenkirjeitä 2 kpl, jäseniä 137 vuoden lopussa (3 hlö kasvu)

Jäsenistö ja henkilöstö:

- Yhdistyksen toimisto työllisti 2 henkeä osa-aikaisesti, yht. 1,75htv.
- Lisäksi toimistolla työskenteli koko vuoden ajan yksi harjoittelija
- Tuntiperusteisesti työskenteli lisäksi yksi koordinaattori ja yksi apulainen
- Kaikkiaan palkansaaajia oli 80 (edellisvuonna 99) sekä muutamia toiminimen kautta laskuttajia
- Yhdistyksessä oli vuoden lopussa 137 jäsentä (2% kasvu)

Talous:

- Tulot: 468 934,19 €, menot: -464 399,29 €
- Tulos: 4 534,9 €
- Vaihto kasvoi n. 1 % edellisvuodesta
- Valtion yleisavustuksen osuus tuloista 17% (edellisvuonna 17%)
- OK-Siviksen tuki 88 811 €, osuus tuloista 19% (edellisvuonna 19%)

I Yleistä

Vuosi 2025 oli yleisötoiminnan vahvistamisen vuosi. Leikkauksien aiheuttamat säästötoimet oli tehty ja yhteisöllä oli mahdollisuus käydä toimeen uuden strategian toteuttamisen kanssa. Avoimia yleisötilaisuuksia järjestettiin enemmän ja niihin saatiin myös säätiöiltä avustuksia. Esimerkkeinä mm. Oriveden filosofiapäivät kesällä sekä uudelleen virinnyt Kasvatuksen foorumin toiminta.

Toiminnan pääpiirteet pysyivät pitkälti entisenlaisina. Kurseja, koulutuksia ja yleisötilaisuuksia järjestettiin Helsingissä, Jyväskylässä, Porissa, Imatralla ja Joensuussa sekä etänä. Suurin osa toiminnasta toteutettiin Kriittisen korkeakoulun nykyisen toimiston yhteydessä Tekstin talolla Helsingissä. Yhteistyötä tehtiin eri vertaistoimijoiden kanssa ja hankkeiden valmistelua ja rahoitushakuja jatkettiin. Myös uusia kurssikokeiluja mahtui vuoteen.

Toimiston työntekijöinä jatkoivat toiminnanjohtaja **Jaakko Vilja** ja tiedottaja-koordinaattori **Oskar Repo**. Heidän lisäksi toimistolla työskenteli myös harjoittelija ja välillä kiireapulaisena **Antti Kuusela**.

Kriittisen korkeakoulun toiminta jatkui myös maakunnissa. Porissa jatkettiin luentoja ja keskusteluja, Jyväskylässä Filocaféta ja pienimuotoista kurssitoimintaa ja Imatralla Filosofiakahvila Virtapiiriä. Joensuussa jatkui ilmastoteemainen lukupiiri. Oriveden filosofiapäivät päästiin järjestämään ensimmäistä kertaa paikan päällä Orivedellä kesäkuussa 2025. Tapahtuma toteutettiin pitkälti Kordelinin säätiön avustuksen mahdollistamana. Myös Oriveden kaupunki tuki tapahtumaa. Tilaisuus oli sisällöllinen menestys ja sai osakseen myös jonkin verran mediahuomiota.

Suurimpana yksittäisenä toiminnan muotona jatkui Kirjoittajakoulu. Luova kirjoittaminen jatkui ylipäätään ylivoimaisesti suurimpana koulutuksen sektorina kaikilla mittareilla mitaten. Filosofisen praktiikan koulutusryhmä aloitti tammikuussa 2025 ja uusi ryhmä saatiin koottua aloittamaan tammikuussa 2026. Erilaisia koulutuksia ja työpajoja toteutettiin myös tilauksesta muille toimijoille.

II Koulutustoiminta

Suurin osa Kriittisen korkeakoulun koulutustoiminnasta toteutettiin edelleen yhteistyössä **Opintokeskus Siviksen** kanssa. Yhteistyössä toteutettuja opintojaksotunteja oli yhteensä 2538. Opintokeskuksen jäsenmäärä ja koulutusten toteuttajien määrä on kasvanut viime vuosina vahvasti. Kriittinen vastaa edelleen yksinään jopa 3,5% koko Siviksen koulutustoiminnasta. Kiintoisasti Opintokeskuksen alla järjestettävästä luovan kirjoittamisen koulutuksesta Kriittinen korkeakoulu vastaa miltei kokonaisuudessaan.

Sivisyhteistyön ulkopuolella toteutettiin suurin osa Kirjoittajakoulun vastaanotto-opetuksesta sekä kaikki Puhujakoulun, Kirjoittamisen jatkoryhmän, Laulunkirjoittamisen kurssin sekä Esseekurssin vastaanotto-opetus ja myös Tietokirjoittajakoulun pienryhmäopetus. Kaikkiaan yhteistyön ulkopuolelle jäi noin 670 oppituntia, eli n. 26% koko koulutustoiminnasta.

Kirjoittaminen ja kirjallisuus

Vuonna 1987 toimintansa aloittanut kaksivuotinen luovan kirjoittamisen koulutusohjelma **Kirjoittajakoulu** oli edelleen Kriittisen suurin yksittäinen toimintamuoto. Kaikkiaan Kirjoittajakoulu vastasi vuoden 2025 aikana 1106 oppitunnista, eli 34 prosentista kaikista tunneista. Taloudellisesti Kirjoittajakoulu vastaa noin 29 prosentista koko Kriittisen tuloista.

Kirjoittajakoulua johtavat kirjailijat **Jyrki Kiiskinen** ja **Eino Santanen**. Muina opettajina on toiminut 21 prosaistia, lyyrikkoa, näytelmäkirjailijaa ja kustannustoimittajaa. Kirjoittajakoulussa toimii yhtä aikaa kaksi vuosikurssia. Uusia opiskelijoita valittiin syksyllä aloittavaan ryhmään 40. Hakijoita oli 140 henkeä. Toiselle vuosikurssille jatkoi 34 opiskelijaa. Korkea jatkamisprosentti kertoo tyytyväisyydestä opetukseen. Kirjoittajakoulun yksi lukuvuosi koostuu 22 opetusviikonlopusta, joista kuusi pidetään kokonaan etämuodossa.

Vuonna 2025 ilmestyi yhteensä 15 Kirjoittajakoulun alumnin esikoisteos. Alumnit voittivat vuonna 2025 Helsingin Sanomien kirjallisuuspalkinnon, Kalevi Jäntin palkinnon, saivat viisi Helsingin Sanomien kirjallisuuspalkintoehdokkuutta

seitsemästä mahdollisesta, kaksi kaunokirjallisuuden Finlandia-ehdokkuutta ja kaksi Runeberg- palkintoehdokkuutta. Näiden palkintojen ja ehdokkuuksien saajista kaikki yhtä lukuunottamatta olivat esikoiskirjailijoita. Uusien kirjailijoiden ammattitaidon lisäksi Kirjoittajakoulun kaksivuotinen laaja-alainen opetusohjelma kehittää kymmenien muidenkin osallistujien kirjallista sivistystä ja itseilmaisua ja siten omalta merkittävältä osaltaan rakentaa ja ylläpitää suomalaista korkeatasoista tekstin tekemisen ja käyttämisen kulttuuria.

Tietokirjoittajakoulun vuoden kestävän koulutuksen järjestyksessä viides opetusryhmä päätti taipaleensa toukokuussa, ja kuudes ryhmä käynnistyi syyskuussa. Lopettava ryhmä käsitti 14 opiskelijaa ja uuteen ryhmään valittiin 15 henkeä. Tietokirjoittajakouluun haki kevään haussa 18 kirjoittajaa.

Koulun pääkouluttajana toimi FM **Severi Hämäri**. Luento-opetuksesta vastasivat FM **Tuula Kousa** (kevät 2025), FM **Satu Laatikainen**, FM **Severi Hämäri** (syksy 2025) ja vierailevat luennoitsijat. Pienryhmien ohjaajina toimivat FM **Tuula Kousa**, FM **Severi Hämäri**, FM **Satu Laatikainen**, FT **Eero Ojanen** ja FM **Kosti Salminen**. Tietokirjoittajakoulua koordinoi **Harri Paasio**. Tietokirjoittajakoulu on toiminut vuodesta 2019.

Kirjoittajakoulun suorittaneille opiskelijoille tarkoitetussa **Kirjoittamisen jatkoryhmässä** jatkoi keväällä kaksi ryhmää, yhteensä 15 osallistujaa. Syksyllä 2024 aloitti niin ikään kaksi ryhmää, yhteensä 16 osallistujaa. WSOY:n apurahan turvin koulutukseen palautettiin toinen vastaanotto. Jatkoryhmää luotsasi kirjoittaja ja kirjoittamisen opettaja **Ranya Paasonen**.

Jatkoryhmästä luotiin myös kaikille osallistujille avoin versio, nimeltään **Luovan kirjoittamisen työpaja**. Työpaja kokoontui kokonaan etänä ja se keräsi nopeasti ryhmän täyteen. Konsepti oli muuten hyvin samanlainen. Myös Luovan kirjoittamisen työpajaa opetti **Ranya Paasonen**.

Neljä viikkoa kestävä, 48 tunnin mittainen **Fiktio- ja draamakäsikirjoittamisen kurssi** pidettiin kesäkuussa ja marras-joulukuussa. Lisäksi **päähenkilön rakentamista** käsitellyt kurssi kerran keväällä ja toisen kerran syksyllä. Kurssit

pidettiin kokonaan etämuodossa. Kursseja opetti TaM, käsikirjoittaja ja ohjaaja **Petri Hakkarainen**.

Perinteikäs **Kirjallisuuspiiri** jatkoi toimintaansa. Kirjallisuuspiiriä luotsasi **Suvi Annola**. Keväällä teemana oli kolonialismi. Syksyille ei valittu erityistä teemaa.

Kirjoita elämästäsi tarina -verkkokurssisarjan toinen osa "Aikuisuus" toteutettiin keväällä ja "Lapsuus" syksyllä. Kolmas, elämäkerran viimeistelyä varten suunniteltu kurssi sen sijaan ei toteutunut. Lisäksi järjestettiin **Luovan kirjoittamisen johdanto- ja jatkokurssit** sekä keväällä että syksyllä. Niiden hintoja pystyttiin hiukan laskemaan edellisvuoden hinnoista, mikä osaltaan virkistyi osallistujaliikettä. Aiempien vuosien huippulukemiin ei kuitenkaan päästy. Lisäksi toteutettiin luovan kirjoittamisen harjoituskurssi **Limbo** sekä keväällä että syksyllä.

Elämäntarinakurssit, Luovan kirjoittamisen johdanto ja jatko, sekä Limbo-kurssit olivat kokonaan etäalustalla, Howspacea toteutuvia tekstipohjaisia kursseja. Kävijämäärän ja oppituntien määrän lasku jatkui edelleen. Kaikkiaan näille kursseille osallistui vuoden aikana 106 henkeä (27% lasku verrattuna edellisvuoteen), ja oppitunteja pidettiin 670 (27% lasku). Tilanne näyttää kuitenkin myönteisemmältä, kun verrataan syksyjä 2024 ja 2025 keskenään; näiden syksyjen välillä oppilasmäärä nousi 52% ja oppituntien määrä 56%. Voidaan siis päätellä, että kurssien tavoitavuus parani, mutta huippuvuosista ollaan edelleen kaukana. Kursseilla toimivat opettajina kirjailijat **Riikka Takala, Mika Terho, Petteri Paksuniemi, Juhani Känkänen** ja **Markku Karpio**. Verkkokurssien vastaavana opettajana jatkoi Juhani Känkänen.

Toisenlaisia maailmoja -esseekurssi jatkui **Aurora Ala-Hakulan** ja **Maaria Ylikankaan** opettamana. Kurssi oli erittäin suosittu, ja siihen perustettiin jo kolmas rinnakkaisryhmä. Keväällä ryhmissä oli yhteensä 39 oppilasta ja syksyllä 34 oppilasta. Syksyllä pidettiin myös pääkurssista erillinen Esseekäsikirjoitusten työpajaryhmä, joka sekin tuli nopeasti täyteen. Syksyllä konsepti myllätettiin vielä uusiksi, ja uudesta Esseekoulusta päästiin tiedottamaan loppuvuodesta.

Ylikangas opetti myös **Kritiikkikurssin** nimellä kulkeneen taidekritiikkien kirjoittamiseen keskittyvän iltakurssin. Kurssi tarjosi osallistujille peruskatsauksen

nykykriittikkiin: miksi, miten ja millä ehdoilla kritiikkiä tehdään. Kurssin tarkoitus oli tarjota lähtökohtia taiteesta kirjoittamiseen ja kriitikkona toimimiseen. Kritiikkiä lähestyttiin journalistisena ja taiteellisena käytäntönä. Kritiikkikurssilla opetti Ylikankaan lisäksi kolme vierailevaa opettajaa, kriitikot **Vesa Rantama** ja **Sanna Lipponen** sekä toimittaja **Tuukka Tuomasjukka**.

Luovan kirjoittamisen **Arvostelupalvelu** palautettiin toimintaan taukovuoden jälkeen. Nyt sen osallistujamaksut pitkälti kattavat sen suorat kulut. Tilauksia tuli vuoden mittaan kaikkiaan 29 kappaletta. Koska tietoisuus palvelun paluusta levisi melko hitaasti, suurin osa tilauksista painottui loppuvuoteen. Per kuukausi tilauksia tuli kesä-joulukuussa noin kolme ja puoli, mikä vastaa paljolti aiempaa palvelun rytmiä. Myös muutamia **Draaman sparrauspalvelun** tilauksia tuli vuoden mittaan.

Hélène Cixous'n ajattelua soveltavia **Naiskirjoittamisen** viikonloppukursseja järjestettiin vuoden mittaan kaikkiaan neljä, kaksi peruskurssia ja kaksi syventävää kurssia, yhdet keväällä ja yhdet syksyllä. Kurssit opetti **Maija Puska**.

Kokonaan uutena kokeiluna toteutettiin **Somaattisen kielen kuvittelua** -viikonloppukurssi kesäkuussa. Kurssi yhdisti liike- ja kirjoitusharjoituksia, ja siinä tutkittiin mm. ruumiin tuntumien kuvaamisen tapoja. Kurssi toteutettiin yhteistyössä Nuoren voiman liiton kanssa ja sen opettajina toimivat **Sini Silveri** ja **Ilmari Kortelainen**.

Filosofian ja luovan kirjoittamisen rajamaastossa liikkuva **Aristoteles Runousopin rajoilla** -kurssi järjestettiin kertaalleen syksyllä 2025. Sen opettajana toimi **Ilja Lehtinen**.

Filosofia, humanismi, puhetaito, mieli ja luova kasvu

Filosofisen praktiikan koulutuksen kahdeksas koulutusryhmä aloitti tammikuussa 2025. Kyseisen ryhmän opinnot jatkuvat toukokuuhun 2026 asti. Syksyn aikana muotoiltiin yhteistyössä Opintokeskus Siviksen kanssa nykyinen koulutus 25op laajuiseksi koulutusmalliksi. Ensimmäinen mallin mukainen koulutus, kaikkiaan

yhdeksäs koulutusryhmä päästiin aloittamaan helmikuussa 2026, jolloin ensimmäistä kertaa koulutuksen historiassa pidetään käynnissä kahta ryhmää yhtäaikaisesti. Koulutuksen johtajaopettajana toimi praktikko TeT **Pia Houni**. Koulutuksessa opettaa Hounin lisäksi kahdeksan muuta opettajaa.

Filosofian klassikoita -seminaari ja mannermaiseen filosofiaan perehdyttävä **Ajattelijan kokemus** -kurssi jatkuivat myös läpi vuoden 2025. Kumpaakin kurssia veti filosofi **Miika Luoto**, Ajattelijan kokemus -kurssilla hänen työparinaan toimi filosofi **Sami Santanen**. Ajattelijan kokemus -kurssilla teemana oli keväällä ”Muoto, materia ja esitys” ja kurssilla luettiin mm. Nietzscheä, Hölderliniä ja Heideggeria. Syksyn teema oli ”Aistisuus ja ajattelu” ja lukulistalla mm. Merleau-Pontya ja varhaisia kreikkalaisia tekstejä. Filosofian klassikoita -kurssi tutkaili Kantin Puhtaan järjen kritiikkiä keväällä ja Jean-Luc Nancyn Corpus-kirjaa syksyllä.

Filosofi, filosofian praktikko **Elli Akrén-Ebbe** opetti tammikuussa trauman roolia tutkivan kurssin **Viisaus, kansalliset traumat, myytit sekä tabut**.

Joensuussa pidettiin **Ilmastonmuutos kirjallisuudessa** -aiheista lukupiiriä, joka kokoontui vuoden aikana neljä kertaa, kahdesti keväällä ja kahdesti syksyllä. Lukupiiriä ohjasi **Ulla Siippainen**.

Japanilaiseen filosofiaan johdattavia kursseja järjestettiin etämuodossa Jyväskylän toimintaryhmän luotsaamana kaksi kappaletta, yksi keväällä ja toinen syksyllä. Kurssit saavuttivat valtavan suosion, kevään ryhmässä oli 19 osallistujaa ja syksyllä 20. Opettajana toimi **Anttoni Kuusela**.

Sokraattisia dialogeja ei saatu toteutettua vuoden aikana ollenkaan. Konsepti päätettiin jättää toistaiseksi hyllylle ja miettiä siihen uutta lähestymistapaa.

Kriittisen ajattelun kurssia yritettiin kahdesti, mutta ryhmää ei saatu kokoon. Sen sijaan verraten suuren suosion sai antiikin filosofian historiaa tarkasteleva **12 filosofia** -kurssi, joka toteutettiin syksyllä 2025. Kurssin opetti **Severi Hämäri**, joka valmisti aiheesta samalla tietokirjaa.

Puhujakoulun järjestyksessä kolmastoista vuosikurssi jatkui keväällä 2025. Puhujakoulun opettajana toimi **Severi Hämäri**. Uutta ryhmää alettiin koseptoida keväällä, mutta konseptin kehittäminen on vielä kesken, joten uutta ryhmää ei aloitettu vielä syksyllä.

Psykoterapeutti FM **Elli Akrén-Ebben Tiedostamattoman kirjoittaminen** –kursseja järjestettiin kaksi kappaletta, maaliskuussa ja kesäkuussa. Kursseilla tiedostamattomaan paneudutaan Akrén-Ebben kehittämien erilaisten mentaalisten ja ruumiillisten menetelmien avulla.

Kokonaan uutena toimintamuotona väitöskirjatutkija ja Erätauko-kouluttaja **Liisa Vilkki** opetti **Dialoginen vuorovaikutus ihmissuhteissa ja yhteisöissä** -nimisen iltakurssin kertaalleen keväällä ja toisen kerran syksyllä. Kurssit keräsivät kiittävää palautetta. Jatkokurssia Kirjoitettu dialoginen vuorovaikutus ei kuitenkaan päästy järjestämään turhan niukan osallistujamäärän vuoksi.

Kuvataide, musiikki ja kulttuuri

Perjantaisin kokoontuva **Kuvataidekoulu** jatkui aiempaan tapaan. Samoin **Itsenäisen tekemisen kuvataideryhmä** jatkui totuttuun malliin. Molempia kursseja veti kuvataiteilija **Elina Aho-Brennan**. Syksyllä 2025 käynnistettiin uusi toimintamuoto Avoin ateljé. Kuvataiteilijat kokoontuivat omatoimisesti tiistaisin Kriittisen korkeakoulun luokassa. Aloittava ryhmä oli neljän hengen vahvuinen ja kevääksi ryhmään liittyi myös viides henkilö.

Virtaa-Galleria jatkoi toimintaansa. Galleriassa järjestettiin syksyn aikana neljä näyttelyä jotka liittyivät konserteissa esitettyyn musiikkiin. Avajaiset olivat konserttien yhteydessä. Gallerian näyttelyissä nähtiin teoksia taiteilijoilta **Reijo Viljanen** ja **Sakari Marila**.

Musiikin historiaan paneutuva **Virtaa-konserttisarja** jatkui koko vuoden ajan Gallerian tiloissa. Konsertteja järjestettiin kymmenen keväällä ja kymmenen syksyllä. Helsingin kaupungin apurahan turvin konsertteihin kutsuttiin useita muusikkovieraita.

Sarjaa koostavan **Minna Pölläsen** ja vakiovieras **Irina Zahharenkovan** lisäksi tilaisuuksissa konsertoi mm. **Gabriel Kivivuori Sereno**, **Marko Ylönen**, **Aapo Häkkinen**, **Ahti Alavillamo**, **Ruusu Maaria Brousseau** sekä monet muut.

Sanataide oli vahvasti läsnä esim. Ruusu Maria Brousseau ja Minna Pölläsen ranskalaisessa illassa "Rakastavaisten matkassa" 4.3., Gabriel Kivivuori Serenon ja Minna Pölläsen pianomusiikki/Lied-illassa 18.2. ja Irina Zahharenkovan, **Meri Englundin** ja **Anni Haapaniemen** runo/musiikki-illassa "On toisia maailmoita". Runot olivat suomalaisten naisrunoilijoiden, musiikki naissäveltäjien.

Konserttisarjaan oli mahdollista osallistua kurssimuotoisena, ilmoittautumalla kerralla kauden kaikkiin konsertteihin. Tällaisia osallistujia oli keväällä 9 henkeä ja syksyllä 7 henkeä. Lisäksi yksittäisiä konserttiosallistumisia oli vuoden aikana noin 80.

Laulunkirjoittamisen kurssin uusi ryhmä aloitti syksyllä 2025 Virtaa-Gallerian tiloissa. Kurssi jatkuu keväällä 2026. Opettajana toimi laulaja-lauluntekijä MuT **Laura Sippola**. Kurssi piti sisällään oman laulunkirjoitustyylin esittelyä, näiden perusteella luotuja tehtävänantoja ja tehtävien läpikäyntiä, teorialunteja ja co-writeja sekä keskustelua lauluntekemisen filosofisista kysymyksistä. Osallistujia oli kaikkiaan yhdeksän.

Syksyllä aloitettiin uutena toimintamuotona tunnetaitoja ja kuosisuunnittelua yhdistävä **Tunne kuosissa** -kurssi. Kurssia opetti kuvataideterapeutti **Elina Savolainen**.

III Yleisöluennot ja tilaisuudet

Luentosarjat, klubit ja filosofiakahvilat

Mistä tulemme, minne menemme –luentosarja jatkui **Porissa**. Keväällä toteutui kaksi luentoa ja kaksi keskustelua ja syksyllä toiset kaksi luentoa ja kaksi keskustelua. Luennoilla ja keskusteluissa käsiteltiin astrobiologiaa, sotaa ja egyptologiaa, puhujina mm. Mia Meri, Kirsti Lehto ja Markus Neuvonen.

Helsingin **Filosofiklubin** vuosi koostui kaikkiaan 12 klubista, 2 seminaarista sekä kesäretkestä. Seitsemän klubikokoontumista pidettiin Lyceumklubilla, kaksi taidenäyttelyissä: kevätkaudella Gyllenbergillä ja syyskaudella Ateneumissa, kaksi seminaaria pidettiin Kulttuurikeskus Sofiassa, yksi tilaisuus Suomen Tiedeseurassa, yksi Tekstin Talossa ja yksi Helsingin yliopiston observatoriossa. Klubialustajista kuusi esiintyi Klubilla ensimmäistä kertaa. Seminaarin alustajista neljä osallistuivat ensi kertaa Filosofiklubin toimintaan. Alustusten lisäksi ohjelmassa oli kevät- ja syyskauden päätöksessä runo- ja musiikkiesityksiä.

Keskimääräinen osallistujamäärä Filosofiklubilla oli n. 30 henkeä. Seminaarissa paikalla oli n. 65 henkeä. Suurimman osallistujamäärän keräsi **Dan Steinbockin** etäluento, jossa paikalla ja zoomissa oli kaikkiaan toistasataa kuulijaa. Filosofiklubin kokoajana ja puheenjohtajana toimi edelleen FM **Juha Olavinen**.

Jyväskylän **Filocafé**-tilaisuuksia pidettiin keväällä kolme ja syksyllä kaksi kappaletta. Kahvilat pidettiin yliopiston tiloissa. Tilaisuudet suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä Jyväskylän yliopiston filosofian opiskelijoiden ainejärjestö Mephiston kanssa. Filosofiakahviloissa keskusteltiin mm. luovasta toiminnasta, generatiivisesta tekoälystä, biokapitalistisesta vallasta, kaupunkiutopioista ja siitä, miten filosofia kuuluu kaikille.

Imatran kaupungin kanssa yhteistyössä jatkui **filosofiakahvila Virtapiiri**. Virtapiiri kokoontui viisi kertaa keväällä ja viisi kertaa syksyllä. Yksittäisiä osallistumisia kertyi vuoden aikana yhteensä 158. Kokoontumispaikka oli edelleen Imatran pääkirjaston Olohuone. Alustus- ja keskusteluaiheet olivat seuraavat: Tyhmenevä ihmiskunta, Onko kaikilla eläimillä tietoisuus?, Voiko riippuvuuksia hallita?, Lauri Rauhalan käsitys henkisydestä ihmisessä, Mitä on sivistys?, Minuus ja itsetuntemus, Sananvapauden rajat, Lukeminen ja lukutaito, Voiko rikollisen parantaa?, Tekoäly – kirous vai siunaus?

Toiminta jatkui samaan tapaan kuin edellisinä vuosina. Koska Virtapiiri kokoontui ensimmäisen kerran v. 2016, tuli v. 2025 täyteen 10 vuotta filosofiakahvilatoimintaa Imatralla. Kahvilan vetäjä **Jukka Tavi** jäi vuoden lopussa ”eläkkeelle”. Toiminta jatkuu keväällä 2026 **Päivi Virkin** vetämänä. Osallistujajoukko on melko vakiintunut ja halusi jatkaa toimintaa edelleen.

Sokrates -kahvila -toiminta yhteistyössä Munkkiniemen kirjaston kanssa Helsingissä jatkui. Kuukausittain kokoontuvaa tilaisuutta luotsasi **Severi Hämäri**.

Keväällä ja syksyllä kokoontui Zoom-alustalla etänä **Inhimillisen tuhon piiri** -nimellä toiminut lukupiiri, joka luki keväällä **Bataillea** ja syksyllä **Uutta Testamenttia**. Piiriä koordinoi **Oskar Repo**.

Tapahtumat

Oriveden filosofiapäivät toteutettiin ensimmäistä kertaa lähitapahtumana lauantaista sunnuntaihin 14.-15.6.2025 Kordelinin rahaston tuella. Myös Oriveden kaupunki tuki tapahtumaa. Paikallinen urheiluseura hoiti kahvituksen. Tapahtuman teemana oli "Turvallisuus ja filosofia". Pääesitelmät pitivät VTT **Emma Hakala**, MPKK prof. **Aki-Mauri Huhtinen**, FT **Malin Grahn-Wilder**, FT **Pekka Sauri**, Dos (Tuni & Jyu) **Eeva K. Kallio**, HY prof. **Teivo Teivainen**, sekä FM, psykoterapeutti **Elli Akrén-Ebbe**. Luentojen lisäksi tapahtuma sisälsi musiikkiohjelmaa, kirjamyynäntä ja runsaasti keskustelua. Palautteen perusteella yleisö oli oikein tyytyväinen tapahtumaan.

Varsinaisia ilmoittautumisia tapahtuma keräsi 39, ja lisäksi paikalla oli noin 30 ilmoittautumatonta kävijää. Ohjelma itsessään oli ilmainen ja sisäänpääsy vapaa, mutta osallistujat maksoivat omat osuutensa aterioista ja majoituksista. Tapahtuman suunnittelivat **Petteri Linnell**, **Eeva K. Kallio**, **Oskar Repo** ja **Jaakko Vilja**.

Kulttuurikeskus Sofian kanssa yhteistyössä järjestettiin kaksi seminaarilaisuutta. 23.3.2025 pidettiin seminaari otsikolla "Tulevaisuuden koulu". Siellä puhuivat Venla Bernelius, Risto Miettinen, Eero Ojanen, Lea Pulkkinen, Nina Lahtinen ja Ambrosius. 25.10. pidettiin seminaari Kiinan nykytilanteesta. Siellä puhuivat Juha Olavinen, Jyri Lintunen ja Teppo Turkki, joista Olavinen paikkasi estynyttä Pertti Seppälää.

Kriittinen korkeakoulu osallistui Tekstin talon **Tekstifestivaaleihin** tammikuussa 2025. Kriittinen järjesti yhdessä Five ry:n kanssa paikalle filosofi tavattavissa -toimintaa. Kriittinen osallistui myös Tekstin talon **kirjamyjjäisiin** joulukuussa 2025.

Kasvatuksen foorumi -konsepti herätettiin henkiin keväällä 2025. Toukokuussa pidettiin keskustelutilaisuus **Hitauden merkityksestä kasvatuksessa** ja syksyllä puolestaan otsikolla **Virtaavuuden pedagogiikka**. Molemmat tilaisuudet järjesti steinerpedagogi **Ivan Punzo** ja molemmissa oli puhumassa hänen lisäksään kasvatustutkimuksen tutkijatohtori **Jani Pulkki**. Vuoden aikana aloitettiin myös rahoitushaku Kasvatuksen foorumin konferenssia varten, joka toteutuu näillä näkymin huhtikuussa 2026.

Joulukuussa julkaistulle historiikille pidettiin pienimuotoinen julkistusjuhla 24.4.2025. Tilaisuudessa puhuivat kirjailija **Eero Ojasen** lisäksi Kriittisen korkeakoulun vaikuttajat **Tapani Sihvola** ja **Juha Olavinen**.

Syksyllä 2025 Kriittisen johtokunta päätti myös ryhtyä itse järjestämään **Studia Generalia** -sarjaa. Ensimmäinen tilaisuus suunniteltiin syksyn aikana, mutta toteutus alkoi vasta vuoden 2026 puolella.

Koulutukset ja työpajat ulkoisille organisaatioasiakkaille

Kriittiseltä korkeakoululta on myös vuonna 2025 ostettu koulutuspalveluita ulkopuolelle. Koulutuksia tilasivat Promartat, Joensuu Business Oy, European Schoolnet, Insinööriliitto, Gofore, Neulojat ry ja Espin ry.

Käsityöhön liittyvät koulutukset toteutti **Ilta Hämäri**. Käsikirjoituskurssin Joensuuhun toteutti **Petri Hakkarainen**. Puhetaidon ja viestinnän koulutuksia toteuttivat **Markus Neuvonen** ja **Severi Hämäri**.

IV Hankkeet ja yhteistyö

Koulutus- ja tapahtumatoiminnan ohella myös hanketyöskentely jatkui. Uusia hankkeita kehitettiin hakemusmuotoon yhdessä kumppanien kanssa. Rahoitusta haettiin mm. viisasta elämäntapaa tutkivalle ja esittelevälle hankkeelle sekä uteliaisuuden ja sivistyksen merkitystä tutkivalle ja esiintuovalle hankkeelle.

Apurahaa saatiin Virtaa-konserttisarjalle Helsingin kaupungilta ja yleisötyölle Otto A. Malmin säätiöltä. Kirjoittajakoulu sai tukea Otavan säätiöltä sekä parin vuoden tauon jälkeen jälleen myös WSOY:n säätiöltä. Lisäksi Oriveden tapahtumaan käytettiin Kordelinin jo pari vuotta aiemmin myöntämää apurahaa. Selittävä tekijä -hanke viivästyi, mutta sen kehittelyä jatkettiin. Hankkeen varsinainen toteutus ja siten myös kulut jäivät kuitenkin vuoden 2026 puolelle. Se toteutetaan yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa Tieteen tiedotus ry:n apurahalla. Hanketta koordinoi **Anne Koski**.

Kriittinen korkeakoulu jatkoi osana Helsingin yliopiston luotsaamaa DECA-tutkimushanketta, joka tarkastelee kansalaisten episteemisiä kykyjä algoritmien aikakaudella. Vuonna 2025 suunniteltiin yhtä tilaisuutta hankkeen puitteissa, mutta sitä ei kuitenkaan järjestetty aikataulusyistä.

Hallitusyhteistyö **SosPed-säätiön** kanssa on jatkunut totuttuun tapaan. Säätiön hallituksessa Kriittistä korkeakoulua edusti **Markus Neuvonen**.

Kriittinen korkeakoulu jatkoi myös jäsenenä **Tekstin talo - Textens hus ry:ssä**. KrKK:n toiminnanjohtaja **Jaakko Vilja** toimi yhdistyksen varapuheenjohtajana elokuuhun asti. Sen jälkeen **Elli Akrén-Ebbe** valittiin talon hallituksen jäseneksi ja Vilja hänen varajäsenekseen. Tekstin talolla oli vuoden mittaan suuria taloushaasteita, mutta vuoden loppuun mennessä niiden selvittäminen oli jo pitkällä. Tämä on tärkeää myös Kriittisen korkeakoulun kannalta, koska suuri osa toiminnasta tapahtuu Tekstin talon tiloissa.

Vilja jatkoi vuoden 2025 ajan **Opintotoiminnan keskusliiton** hallituksessa. Liitto ylläpitää Opintokeskus Sivistä. Loppuvuodesta Vilja valittiin myös seuraavaan hallitukseen varajäseneksi.

IV Tiedotus, hallinto ja talous

Tiedotus ja jäsenistö

Kriittisen korkeakoulun tiedotus tapahtui vuonna 2025 suurelta osin nettisivujen, sähköpostilistan ja Facebookin kautta. Nettisivujen katseluita kertyi vuodessa 108 162 kappaletta, tärkeimpinä sivuina kurssit-sivun (n. 16%) lisäksi Kirjoittajakoulun

sivu (n. 7,8%) ja Oriveden filosofiapäivien tiedote (2,3%). Myös filosofinen praktiikka (1,5%) ja uusi kurssi Tunne kuosissa (1,5%) kiinnostivat. Sähköpostilistan tilaajia oli vuoden lopussa 1352. Viestejä lähetettiin vuoden aikana 78, ja keskimääräinen avausprosentti oli yli 53%. Facebookissa seuraajia oli 3830. Luvussa eivät ole mukana Jyväskylän Kriittisen korkeakoulun Facebook-sivut, Satakunnan Kriittisen korkeakoulun Facebook-sivut ja Tampereen Kriittisen korkeakoulun Facebook-sivut. Aluetoimipisteillä on lisäksi omat itsenäiset bloginsa, jotka palvelevat kunkin alueen yleisöjä.

Lisäksi tiedotettiin Instagramissa sekä hieman LinkedInissä, ko. kanavien suhteellinen suosio jatkoi varsin voimakasta kasvuaan, mutta määrällisesti ne ovat edelleen varsin pieniä Facebookiin verraten. Lehtimainoksia ostettiin Voima-lehdestä tauon jälkeen kaikkiaan neljä kertaa ja kerran myös nettisivubanneri. Yksi mainos ostettiin myös Psykologi-lehdestä. Verkostojen kautta tiedottaminen oli edelleen hyvin keskeisessä roolissa. Jäsenistölle lähetettiin jäsenkirje kaksi kertaa vuoden 2025 aikana sekä muutama epämuodollisempi joukkosähköpostia. Pääkaupunkiseudun kirjastoihin annettiin levitettäväksi ohjelmatiedote kahdesti vuodessa.

Youtube-toiminta jatkui edelleen. Vuoden 2025 aikana tuotettiin kaksi videota, joista molemmat olivat tilaisuustaltioita. Yhteensä kaikki kanavan videot ovat vuoden aikana keränneet 1466 katselukertaa. Suosituin video oli **Hitauden merkitys kasvatuksessa** -taltio (307 katselua). Kolmanneksi katsotuin oli syksyllä tallennettu **Virtaavuuden pedagogiikka** -tilaisuus (160 katselua). Takavuosien suosikki Krishnamurti-video keräsi vielä 291 katselukertaa ja sijoittui täten toiseksi katsotuimmaksi.

Katsaus-verkkolehteä katseltiin 3 722 kertaa vuoden aikana. Luetuin artikkeli oli viime vuonna julkaistu **Sami Kedon** luontosuhdetta käsittelevä artikkeli "Toksinen luontosuhde – essee koirien punkinestolääkkeitä vastaan" (543 katselua). Ainoa vuoden aikana julkaistu juttu, filosofi ja yrittäjä Juho Rautahongan haastattelu "Ajattelun mahdollistaja" keräsi maltilliset 137 lukukertaa.

Kirjoja myytiin vuoden aikana parikymmentä kappaletta, lähinnä joulukuussa 2024 julkaistua Kriittisen korkeakoulun historiikkia.

Kriittinen korkeakoulu ry:ssä oli jäseniä 137 henkeä vuoden 2025 lopussa. Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 24.4. Syyskokous pidettiin 27.11.2025.

Kurssikävijöille toteutettiin asiakaskysely syyskauden 2025 jälkeen. Kyselyyn saatiin 106 vastausta. Kyselyn perusteella Kriittisen asiakkaat ovat erittäin tyytyväisiä opetuksen laatuun. Tiedotus ja tilojen toimivuus saivat osakseen enemmän kritiikkiä.

Hallinto ja talous

Kriittisen korkeakoulun toimisto sijaitsi Tekstin talolla osoitteessa Lintulahdenkatu 3, 4. kerros. Opetusta järjestettiin lisäksi Kulttuurikeskus Caisan tiloissa, Virtaa-Gallerian tiloissa, Taideyliopiston tiloissa sekä Tekstin talon yhteisissä tiloissa.

Toiminnanjohtajana toimi **Jaakko Vilja**. Tiedottajana ja kirjoittaispuolen koordinaattorina toimi **Oskar Repo**. Muun työn ohessa hän jatkoi edelleen Jyväskylän Kriittisen korkeakoulun toiminnan koordinoitua. Tietokirjoittajakoulun koordinaattorina toimi edelleen **Harri Paasio**. Kiireapuna toimistolla, myyjäisissä sekä Virtaa-Gallerian siivoajana ja tuntiperustaisena vahtimestarina toimi **Antti Kuusela**. Harjoittelijana toimistolla toimi kaksi henkilöä vuoden aikana. Katsauksen päätoimittajana toimi **Markus Neuvonen**.

Kriittisen korkeakoulun johtokunnan jäsenet vuonna 2025 olivat **Marja Sakari**, pj., **Elli Akrén-Ebbe**, varapuheenjohtaja, **Heli Heikkinen**, **Markus Neuvonen**, **Eino Santanen**, **Jyrki Kiiskinen**, **Minna Pöllänen**, **Vesa-Matti Lahti**, **Lea Lihavainen** ja **Johanna Raaste**. Johtokunta kokoontui yhdeksän kertaa vuoden aikana.

Yhdistyksen tilinpito hoidettiin Espoon Jupiter-Tilit Oy:ssä **Anneli Weckmanin** toimesta. Tilintarkastajana toimi **Heli Riivari**.

Yhdistyksen tilinpäätös vuodelta 2025 oli 4 534,90 euroa ylijäämäinen. Yhteensä oma pääoma oli vuoden loppuessa 59 335,72 euroa. Yhdistyksen tulot olivat yhteensä 468 934,19 euroa ja menot 464 399,29 euroa.

Valtion yleisavustus pysyi edellisvuoden tapaan 78 000 eurossa. Opintokeskus Siviis myönsi Kriittiselle korkeakoululle OKM:n vapaan sivistystyön oppitunteihin suunnattua tukea 88 811 euroa. Yhteenlaskettuna ministeriön yleisavustuksen ja Siviis tukien määrä muodosti 36% tuloista (35% vuonna 2024). Osallistumismaksujen osuus pysyi 58 prosentissa. Muut tulot koostuivat erilaisista avustuksista ja yksityisistä lahjoituksista.